

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
Εκδήλωση του Ινστιτούτου Ερευνών και Πολιτικής Στρατηγικής (ΙΝΕΡΠΙΟΣΤ)
στη σειρά «Ετήσιες Διαλέξεις στη Μνήμη Γεράσιμου Αρσένη»
13-05-2024

Λούκα Τ. Κατσέλη
Σχολιασμός Πανελλαδικής Έρευνας από Palmos Analysis

1. Προφητικές οι επισημάνσεις του Γεράσιμου Αρσένη κατά την ομιλία του στην Ολομέλεια της Βουλής, τη Δευτέρα 27 Ιουλίου 1992, ως κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ στη συζήτηση ψήφισης από την Ελληνική Βουλή της Συνθήκης του Μάαστριχτ:

«Η Συνθήκη του Μάαστριχτ είναι ένας ιστορικός συμβιβασμός των μεγάλων δυνάμεων, που προχωράνε με διστακτικά και μικρά βήματα. Δεν θα δείτε στο κείμενο της Συνθήκης του Μάαστριχτ το όραμα των Ευρωπαίων. Δεν θα δείτε στη Συνθήκη τον απόηχο της λεπτής και βαθιάς σκέψης ενός Γκαίτε. Δεν θα δείτε στη Συνθήκη την αρμονία ενός Μπετόβεν. Θα αισθανθείτε, όμως, δυνατά το βαρύ χέρι του Γερμανού τραπεζίτη.....

Στη Συνθήκη του Μάαστριχτ... υπάρχει δυστυχώς, μία βασική ασυμμετρία. Μεταφέρεται το εκδοτικό προνόμιο από τις εθνικές κυβερνήσεις, δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, μία νομισματική αρχή η οποία δεν ελέγχεται ούτε από τις κυβερνήσεις, ούτε από τα εθνικά κοινοβούλια, ούτε από το Ευρωκοινοβούλιο. Και έχει αποκλειστικό σκοπό την σταθερότητα των τιμών. Εφόσον αυτός είναι ο μοναδικός στόχος της νομισματικής αρχής, η οποία δεν γίνεται με βάση ένα μακροοικονομικό σχέδιο για την Ευρώπη, είναι σίγουρο ότι θα έχουμε μία πολιτική υψηλών επιτοκίων, και μια πολιτική οικονομικής ύφεσης. Δεν υπάρχει, λοιπόν, σε κοινοτικό επίπεδο, αλλά και ούτε σε εθνικό επίπεδο, δυνατότητα άσκησης αντικυκλικής πολιτικής, άσκησης πολιτικής υψηλής απασχόλησης. Και εδώ θα υπάρξει πρόβλημα όχι μόνο για την Ελλάδα, θα υπάρξει πρόβλημα για ολόκληρη την Ευρώπη».

Προφητική επίσης και η ανάλυση που έκανε σε εκδήλωση του Ελληνο-Αμερικανικού Επιμελητηρίου και του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου στις 10-4-95 για την Ευρώπη και τις προκλήσεις της σ' ένα μεταβαλλόμενο κόσμο...

Μίλησε για τις ανακατατάξεις των διεθνών και οικονομικών συσχετισμών που ανατρέπουν τους όρους του οικονομικού και πολιτικού προγραμματισμού, για την διαμόρφωση 3 τουλάχιστον οικονομικών, πολιτιστικών και τεχνολογικών πόλων στη Βόρειο Αμερική, την Ευρώπη και στην Απω Ανατολή και την προοπτική προσθήκης στους υπάρχοντες νέων ισχυρών πόλων όπως η Κίνα και η Ρωσία. Προέβλεψε τον οικονομικό ανταγωνισμό που θα προέκυπτε αναπόφευκτα μεταξύ των πόλων, έναν ανταγωνισμό που θα εντεινόταν για την εξασφάλιση πρόσβασης των βιομηχανικών χωρών της Δύσης στα ενεργειακά αποθέματα της ζώνης Καζακσταν-Ιραν -Καυκάσου και στις επιπτώσεις που θα είχε αυτός ο αναταγωνισμός στη διαμόρφωση των όρων σταθερότητας στην περιοχή. Ειδικότερα για την Ευρώπη έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου αναφερόμενος σε νέες απειλές για το συλλογικό σύστημα Ευρωπαϊκής

ασφάλειας λόγω δημογραφικών εξελίξεων, μαζικών μεταναστευτικών ροών, ισλαμικού φονταμενταλισμού και ταραχών στις γειτονικές χώρες λόγω αδυναμίας ενσωμάτωσής τους στην παγκόσμια αγορά.

«Πληθυσμιακή έκρηξη, ισλαμικός φονταμενταλισμός, οικονομική κρίση, δημιουργούν καταστάσεις εσωτερικής αποσταθεροποίησης που είναι εξαγωγίμες και μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα ασφάλειας στην περιοχή μας και σε ολόκληρη την Ευρώπη.»

Κατά τον Γεράσιμο Αρσένη, οι παράγοντες που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στη χάραξη εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής αλλά και οικονομικής στρατηγικής ήταν και εξακολουθούν να είναι οι ακόλουθοι:

A) Η διεθνής ασφάλεια και η εξωτερική πολιτική επηρεάζονται ολοένα και περισσότερο απο τον παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό.

B) Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός διεξάγεται πλέον περισσότερο σε επίπεδο ομίλων επιχειρήσεων και λιγότερο σε επίπεδο κρατών. Η μεταπολεμική περίοδος όπου οι εθνικές οικονομίες, εξοπλισμένες με αυτοδύναμη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική αντιμετώπιζαν την οικονομική ισχύ των άλλων κρατών έχει ανεπιστρεπτί περάσει και

Γ) Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων έχει αναδειχθεί σε καθοριστικό παράγοντα εθνικού δυναμισμού αλλά και διαπραγματευτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις...

2) Σημερινές Συνθήκες και τα Αποτελέσματα της Ερευνας

Τριάντα σχεδόν χρόνια μετά, η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ευρωπαϊκό εγχείρημα αμφισβητούνται ολοένα και περισσότερο απο τους Ευρωπαίους πολίτες καθώς η ΕΕ εμφανίζεται αδύνατη να συμφωνήσει πόσο μάλλον να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις αναδυόμενες προκλήσεις που επισήμανε ο Αρσένης στην οικονομία, στην εξωτερική πολιτική, στη συλλογική ασφάλεια. Δεν μπόρεσε να αποκτήσει Ευρωπαϊκή ισχύ και να μεταδώσει ενα μήνυμα ελπίδας και θετικής προοπτικής για το μέλλον...

Οι συνθήκες διαβίωσης ευρύτατων μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων έχουν χειροτερεύσει... 118 εκ Ευρωπαίοι πολίτες (20,3%) βρίσκονται σε καθεστώς κινδύνου φτώχειας , 50εκ Ευρωπαίοι υπόκεινται σε ενεργειακή φτώχεια, πάνω απο 18% των νέων μεταξύ 25-29 ετών δεν εργάζονται, δεν σπουδάζουν και δεν παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης.

Οι ανισότητες έχουν αυξηθεί δραματικά: το 5% των πλουσιότερων Ευρωπαίων κατέχουν το 40% του ιδιωτικού πλούτου.

Η οικονομική ανασφάλεια διευρύνεται: πάνω απο 1/3 των Ευρωπαίων (175 εκ) αντιμετωπίζουν σημαντική χρηματοπιστωτική ανασφάλεια, 40% δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν έκτακτες δαπάνες, 10% του Ευρωπαϊκού πληθυσμού υπόκειται σε επισιτιστική ανασφάλεια ενώ ταυτόχρονα η αύξηση ευέλικτων εργασιακών σχέσεων

και η αποδυνάμωση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και σταθερών σχέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση έχουν εντείνει την εργασιακή ανασφάλεια.

Η άκριτη ιδιωτικοποίηση δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών έχουν δυσχεράνει αν όχι αποκλείσει την πρόσβαση ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων σε υπηρεσίες υγείας και παιδείας.

Η διαφάνεια και λογοδοσία των δημοκρατικών θεσμών αμφισβητούνται: 147 πολυεθνικοί όμιλοι ελέγχουν το 40% του ιδιωτικού παγκόσμιου πλούτου, 6 τρις ευρώ (80% του πλούτου) στην ΕΕ βρίσκεται σε εξωχώριες επιχειρήσεις και δεν υπόκεινται σε φορολογία, ενώ οι πολυεθνικοί κολοσσοί ξοδεύουν μεγάλα ποσά για lobbying (6.5 εκ μόνο η Γερμανική BayerAG και το ίδιο ποσό η Apple Inc... από 6 εκ η καθεμία η Google και η Meta).

Οι Ευρωπαίοι πολίτες, ως αποτέλεσμα, αισθάνονται ανασφαλείς και θεωρούν ότι οι υπάρχοντες θεσμοί/ πολιτικοί εντολοδόχοι αδυνατούν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τις απανωτές κρίσεις, να εξασφαλίσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για τις οικογένειές τους και να αντιμετωπίσουν τα οξυμένα προβλήματα της κοινωνίας.

Η προιούσα κρίση εμπιστοσύνης των πολιτών προς τους δημοκρατικούς Ευρωπαϊκούς θεσμούς αλλά και προς τα παραδοσιακά εθνικά κόμματα εκφράζεται από την άνοδο των ακροδεξιών ή ολοένα και πιο αυταρχικών, προσωποκεντρικών κομμάτων, την αντισυστημική ψήφο, την πολιτική αποξένωση από τα πολιτικά δρώμενα ή/ και την αποχή.

Οι Ευρωπαίοι πολίτες, ιδιαίτερα σε παραγωγικές ηλικίες αναζητούν απεγνωσμένα ασφάλεια, αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και θετική προοπτική... Αναζητούν ηγεσίες και πρόσωπα που θα τους τα διασφαλίσουν... Απογοητευμένοι, συμβιβάζονται με τις υπάρχουσες επιλογές και επιλέγουν το πιο ασφαλές καταφύγιο...

Τα αποτελέσματα της Έρευνας που παρουσιάστηκε επιβεβαιώνουν τις πιο πάνω διαπιστώσεις ενώ ταυτόχρονα εξειδικεύουν και αναδεικνύουν ενδιαφέρουσες διαστάσεις:

1) Το 61% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι η ένταξη της χώρας στην ΕΕ την έχει ωφελήσει γενικά, με τους άνω των 65 ετών να είναι συγκριτικά πολύ πιο θετικοί σε αντίθεση με τους έχοντες ηλικία 25-44 ετών, ένα τρίτο περίπου των οποίων, έχοντας βιώσει την κρίση και σε καθεστώς ανασφάλειας, δηλώνουν ότι η ένταξη έχει βλάψει την χώρα.

2) Για τους περισσότερους οι προσδοκίες τους σχετικά με το Ευρωπαϊκό εγχείρημα έχουν διαψευστεί και οι προοπτικές δεν είναι ιδιαίτερα ευόιωνες. Ένα σημαντικό ποσοστό (62% των ερωτηθέντων) απαντούν ότι η σημερινή δομή και λειτουργία της

ΕΕ δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες που είχαν στο παρελθόν. Το ποσοστό αυτό ξεπερνά το 68% στις ηλικίες 45-74 και διαφοροποιείται έντονα ανάλογα με την κομματική ένταξη. Το ποσοστό στους πρόσφατους ψηφοφόρους της Ελληνικής Λύσης διαμορφώνεται στο 86%, του ΚΚΕ στο 78%, του ΣΥΡΙΖΑ στο 70% και της ΝΔ στο 47%. Το 43% συνολικά θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν είναι κοντά στους λαούς της Ευρώπης. Το ανησυχητικό είναι ότι 45% των ερωτηθέντων προβλέπει ότι το μέλλον της ΕΕ την επόμενη δεκαετία θα βαίνει προς το χειρότερο με τα ποσοστά να μειώνονται από 71% στους ψηφοφόρους της Ελληνικής Λύσης, στο 68% στους ψηφοφόρους του ΚΚΕ, 51% του ΣΥΡΙΖΑ, 37% του ΠΑΣΟΚ και 31% της ΝΔ. Ένα πρόσθετο 17% θεωρεί ότι τα πράγματα θα παραμείνουν στάσιμα...

3) 63% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι η ΕΕ σήμερα δεν προωθεί τα γεωπολιτικά συμφέροντα της χώρας, ενώ 48% θεωρούν ότι η εξωτερική πολιτική της ΕΕ δεν είναι γενικά αποτελεσματική και ισχυρή. Για την μεγάλη πλειοψηφία των ερωτηθέντων (71%) ο τερματισμός των πολεμικών συγκρούσεων στην Ουκρανία και Γάζα αποτελεί προτεραιότητα...

4) Οι ερωτηθέντες εμφανίζονται μοιρασμένοι και αναποφάσιστοι στο αν οι Ευρωπαϊκές πολιτικές προωθούν την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή... αντιθέτως, η πλειοψηφία (56%) συμφωνεί ότι οι πολιτικές της στηρίζουν την πράσινη μετάβαση με μόλις το 21% να διαφωνεί... Η οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης, η καταπολέμηση του πληθωρισμού, η άμβλυνση των ανισοτήτων και η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους αποτελούν, όπως θα περίμενε κανείς, προτεραιότητες για το 60% περίπου των ερωτηθέντων...

5) Στο ζήτημα της διαφάνειας και λογοδοσίας, οι απόψεις δίστανται ανάλογα με την ιδεολογική τοποθέτηση του ερωτώμενου με το 69% όσων τοποθετούν τους εαυτούς τους στην Αριστερά να θεωρούν ότι δεν υπάρχει διαφάνεια και λογοδοσία, με το ποσοστό αυτό να μειώνεται στο 31% για όσους τοποθετούν τους εαυτούς τους στην Κεντροδεξιά. Παρά ταύτα, το σημαντικό είναι ότι το 76% των ερωτωμένων συμφωνούν ότι οι πολιτικές της ΕΕ εξυπηρετούν μεγάλα ιδιωτικά επιχειρηματικά συμφέροντα καθώς και τις εθνικές προτεραιότητες της Γαλλίας και Γερμανίας. Μόνο το 21% των ερωτωμένων θεωρεί ότι οι πολίτες έχουν επαρκή συμμετοχή και επιρροή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ.

Τρεις πρόσθετες παρατηρήσεις :

6) Αν και η αποτελεσματική διαχείριση μαζικής εισροής προσφύγων και μεταναστών θεωρείται μεγάλη πρόκληση για την ΕΕ από τη πλειοψηφία (68%), ο κατάλληλος τρόπος αντιμετώπισης διαφοροποιείται ανάλογα με την ηλικία και την ιδεολογική / κομματική τοποθέτηση - το 40% των πολιτών άνω των 75 και το 51% των οπαδών της Ελληνικής Λύσης προκρίνουν αυστηρούς ελέγχους στα σύνορα -έναντι 27% στο σύνολο- σε αντίθεση με τους νεότερους ερωτώμενους (16% για τους 17-24 και 24% στους 25-34) και τους ψηφοφόρους του ΚΚΕ (10%) ή του ΣΥΡΙΖΑ (12%). Η ενίσχυση της ομαλής ένταξης των προσφύγων /μεταναστών στην ΕΕ προκρίνεται από ένα μεγαλύτερο ποσοστό νέων 17-24 ετών (26%) και όσων τοποθετούνται στην

Αριστερά (30%) ή στην Κεντροαριστερά(14%) έναντι της Δεξιάς (2%) και Κεντροδεξιάς (5%).

7) Παρά την διαφοροποίηση της στάσης των ερωτώμενων στη βάση ιδεολογικών διαφορών και κομματικής προτίμησης, η Έρευνα αναδεικνύει έμμεσα τη σταδιακή στροφή που συντελείται στην αξιολόγηση μέτρων πολιτικής. Μιλάμε και αξιολογούμε περισσότερο πρόσωπα παρά πολιτικές. Η συζήτηση για τις Ευρωεκλογές έχει εστιασθεί περισσότερο στους υποψήφιους Ευρωβουλευτές παρά στις εναλλακτικές επιλογές πολιτικής που αντιπροσωπεύουν... Δεν είναι τυχαίο επομένως ότι 71% των ερωτωμένων θεωρεί λίγο ή καθόλου ικανοποιητική την παρουσία και το έργο των Ευρωβουλευτών στην προστασία των εθνικών συμφερόντων, με υψηλά ποσοστά ανεξαρτήτως ηλικίας ή κομματικής /ιδεολογικής τοποθέτησης, ενώ 58% δηλώνει ότι θα ψηφίσει για να επιλέξει τα καταλληλότερα πρόσωπα που θα εκπροσωπήσουν τη χώρα στην ΕΕ, όταν οι επιλογές γίνονται από τα κόμματα με άλλα κριτήρια... **Η αίσθηση ότι φταίνε τα πρόσωπα και όχι οι πολιτικές επιλογές δυστυχώς προωθείται έντεχνα, ιδιαίτερα στα κοινωνικά δίκτυα, τόσο από εξωθεσμικούς όσο και κυβερνητικούς παράγοντες και συμβάλλει στην αποπολιτικοποίηση της Πολιτικής και την αποδυνάμωση των θεσμών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.**

8) Παρά την αμφισβήτηση των Ευρωπαϊκών θεσμών και του τρόπου λειτουργίας της, η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων (81%) τάσσεται ανεπιφύλακτα υπέρ της παραμονής της χώρας μας στην ΕΕ... κι αυτό ανεξαρτήτως ηλικίας και ιδεολογικής τοποθέτησης, με εξαίρεση όσους θεωρούν τους εαυτούς τους κομμουνιστές ή εθνικούς πατριώτες.

Οι προτάσεις που προκρίνουν είναι ενδιαφέρουσες: σε θεσμικό επίπεδο, άμεση εκλογή της ηγεσίας των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων από τους λαούς της ΕΕ, διατήρηση της ομοφωνίας στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε επίπεδο πολιτικών, προώθηση της συλλογικής άμυνας (82%), διεύρυνση στα Δυτικά Βαλκάνια (49%) και αποτροπή της ένταξης της Τουρκίας (62%).

3. Συμπερασματικά Σχόλια

Η ΕΕ βρίσκεται σ' ένα κρίσιμο μεταίχμιο.

Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης μπορεί να αναλυθεί στη βάση τεσσάρων διακριτών φάσεων. Κατά την πρώτη φάση, τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες, η Ευρωπαϊκή ενοποίηση ταυτίστηκε με την διατήρηση της ειρήνης στο πλαίσιο της ψυχροπολεμικής διαίρεσης της Ευρώπης. Στη βασική σύλληψη της, υπήρχε ένα πολιτικό σχέδιο ειρηνικής συμβίωσης, γεωπολιτικής σταθερότητας, αποτροπής νέων ολέθριων ηγεμονισμών και κοινής ευημερίας για τους ευρωπαϊκούς λαούς μετά τη δραματική και καταστροφική εμπειρία του Β' παγκόσμιου πολέμου και του Ναζισμού.

Κατά τη δεύτερη φάση, από τα μέσα της δεκαετίας του '70 έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990, με το μάτι στραμμένο στις εξελίξεις στη Ρωσία και στην Ανατολική Ευρώπη,

αναπτύχθηκε ένα Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Συμβόλαιο με κοινά αποδεκτές αναδιανεμητικές και προοδευτικές οικονομικές πολιτικές, προστασία ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και μηχανισμούς εξισορρόπησης ανάμεσα στα κράτη- μέλη, τις πολιτικές επιδιώξεις, τα οικονομικά συμφέροντα και τις κοινωνικές διεκδικήσεις. Αυτό το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Συμβόλαιο αποτυπώθηκε και στο αντίστοιχο κείμενο των Συνθηκών, αποτελώντας το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.

Οι αρχές και οι σταθερές αυτές άρχισαν να αποδυναμώνονται κατά τα τέλη της δεκαετίας του '90 υπό την πίεση του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Η αποδυνάμωση ενισχύθηκε με την κατάργηση του Glass Steagall Act το 1999 στις ΗΠΑ και την φιλελευθεροποίηση της κίνησης κεφαλαίων διεθνώς. Επικράτησαν σταδιακά νεοφιλελεύθερες αντιλήψεις ενώ το Ευρωπαϊκό κεκτημένο κλονίστηκε περαιτέρω μετά τη μεγάλη διεύρυνση της Ε.Ε. προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης κατά την περίοδο 2000- 2020. Η σταθερά του Γαλλογερμανικού άξονα σταδιακά εξασθένησε και ανακτήθηκε η πολιτική και οικονομική ηγεμονία της Γερμανίας και των δορυφόρων της με αποκορύφωμα την περίοδο της κρίσης. Η επικράτηση των αγορών και των Τραπεζών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η αποδυνάμωση των εθνικών κοινοβουλίων μέσα από την επιβολή της λογικής του μονόδρομου στην αντιμετώπιση των κρίσεων , αλλά και η σταδιακή αποδυνάμωση ακόμη και των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων διέυρνε το δημοκρατικό έλλειμμα εντός της Ε.Ε. Το χέρι του Γερμανού τραπεζίτη αποδείχθηκε πράγματι βαρύ.

Οι αρρυθμιστες παγκόσμιες αγορές κεφαλαίου, ο αυξανόμενος οικονομικός ανταγωνισμός σε συνάρτηση με τις κατακλυσμιαίες αλλαγές στην τεχνολογία οδήγησαν στη σημερινή τέταρτη φάση που χαρακτηρίζεται από τη επικράτηση στην παγκόσμια οικονομία ισχυρών πολυεθνικών ομίλων που κυριαρχούν σε στρατηγικούς κλάδους της οικονομίας. Η σημερινή συγκρότηση αυτού του ολιγοπωλιακού ,κορπορατίστικου καπιταλιστικού συστήματος παράγει κρίσεις και αποδυναμώνει τα εθνικά κράτη και τους Ευρωπαϊκούς θεσμούς από τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων.

Η αντιμετώπιση παραδοσιακών προκλήσεων για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και περιφερειακή και κοινωνική συνοχή έχει καταστεί πιο δύσκολη λόγω χρηματοπιστωτικών κλυδωνισμών, κλιματικής αλλαγής, ενεργειακής και επισιτιστικής κρίσης, δημογραφικών εξελίξεων και νέων πηγών ανισοτήτων.

Ταυτόχρονα η ΕΕ καλείται να διαχειριστεί νέες προκλήσεις σ' ένα μεταβαλλόμενο πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα με κυρίαρχη ισχύ μεγάλων πολυεθνικών ομίλων... Όπως προέβλεψε ο Αρσένης, η ασφάλεια και η ευημερία των Ευρωπαίων επηρεάζονται ολοένα και περισσότερο από τον παγκόσμιο οικονομικό ανταγωνισμό, ενώ τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα υπονομεύονται από την άναρχη παγκοσμιοποίηση, τη δημιουργία κλειστών παραγωγικών και εμπορικών δικτύων, την αρρυθμιστη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, την άκριτη ιδιωτικοποίηση δημοσίων προϊόντων και υπηρεσιών...

Ταυτόχρονα, η πολιτική αντιπαράθεση μετατίθεται όχι μόνο από τις πολιτικές στα πρόσωπα αλλά από τα πρόσωπα στις ιδιαιτερότητες τους , στις συνήθειες, στα στοιχεία

της ταυτότητάς τους. Η σταδιακή επικράτηση ενός ακραίου δικαιωματισμού, καθοδηγούμενη ή όχι από τα νέα κέντρα εξουσίας, υπονομεύει ακόμα περισσότερο τη συλλογική δράση, τη συμμετοχή στα κοινά, τη δημοκρατία αλλά και την ίδια την ΕΕ που αναζητεί απεγνωσμένα την συγκολλητική Ευρωπαϊκή ταυτότητα της...

Κάτω από τις συνθήκες αυτές η ΕΕ, αν θέλει να επιζήσει ως διακρατική οντότητα, θα πρέπει να αναπτύξει Ευρωπαϊκή Ισχύ στην οικονομία, στην ασφάλεια, στην εξωτερική της πολιτική, στην πολιτισμική της, αξιακή ταυτότητα... να διατυπώσει, κάτω από τις σημερινές συνθήκες, μια ολοκληρωμένη και μακρόχρονη Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ισχύος που θα εγγυάται ειρήνη και ασφάλεια, αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για τους περισσότερους, αν όχι για όλους, αποτελεσματική ρύθμιση των αγορών, επιβολή αυστηρών κανόνων λειτουργίας στους ισχυρούς παίκτες και κερδοσκόπους των αγορών και ενδυνάμωση της βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής. Η πρόταση αυτή, που διατυπώθηκε από τον Γεράσιμο Αρσένη πριν 30 χρόνια είναι σήμερα πιο επίκαιρη και αναγκαία από ποτέ...

Η επιλογή που έχουμε μπροστά μας στις 9 Ιουνίου είναι ξεκάθαρη: να επιλέξουμε το κόμμα και τους υποψηφίους που θα είναι διατεθειμένοι να αγωνιστούν για μια πιο αποτελεσματική, βιώσιμη, ισχυρή Ευρώπη...